

Style prezydentury, czyli czego oczekujemy od głowy państwa

Opracował
Michał Feliksiak

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W kwietniowym badaniu¹ powtórnie – po około półroczu – zapytaliśmy Polaków o to, jaki powinien być przyszły prezydent Polski. Interesowało nas, czy wraz z kampanią wyborczą i jej intensyfikacją zmieni się coś w oczekiwaniach wobec głowy państwa. Chcieliśmy również sprawdzić, czego od przyszłego prezydenta oczekują potencjalni wyborcy poszczególnych kandydatów pretendujących do tego urzędu (a więc coś, co nie było przedmiotem poprzedniego badania na ten temat). W tym celu przedstawiliśmy respondentom listę osiemnastu opisów dotyczących różnych właściwości hipotetycznego kandydata – cech, predyspozycji, kompetencji, sposobów postępowania – prosząc, aby określili na 7-punktowej skali, jak ważne są one dla nich w przypadku przyszłej głowy państwa.

Jaki zatem powinien być przyszły prezydent? Z deklaracji wyraźnej większości badanych wynika, że najważniejsze jest, aby:

- stał na straży Konstytucji, działał zgodnie z jej duchem i dbał o praworządność (83% uważa to za bardzo ważne);
- był prezydentem wszystkich Polaków (78%);
- znał i rozumiał problemy zwykłych ludzi (76%);
- był otwarty na dialog, porozumienie, współpracę (75%);
- miał zdolności przywódcze, był liderem na trudne czasy (73%).

Dla znacznej, przeważającej części badanych bardzo ważne jest, by przyszły prezydent:

- korzystał z prawa weta zgodnie z interesem państwa i obywateli (68%);
- był człowiekiem nowoczesnym, świadomym zmian i wyzwań, które stoją przed światem (65%);
- znał się na obronności i kwestiach bezpieczeństwa kraju (64%);
- był niezależnym arbitrem, na równi traktował wszystkie siły polityczne w kraju (63%);
- miał doświadczenie w polityce międzynarodowej i dobrze się w niej poruszał (62%);
- dobrze współpracował z rządem (61%);
- był stanowczy, zdecydowany w realizacji swoich celów (61%);
- stał na straży tradycji i wartości narodowych (58%);
- był człowiekiem tolerancyjnym, otwartym na różne przekonania i poglądy (56%).

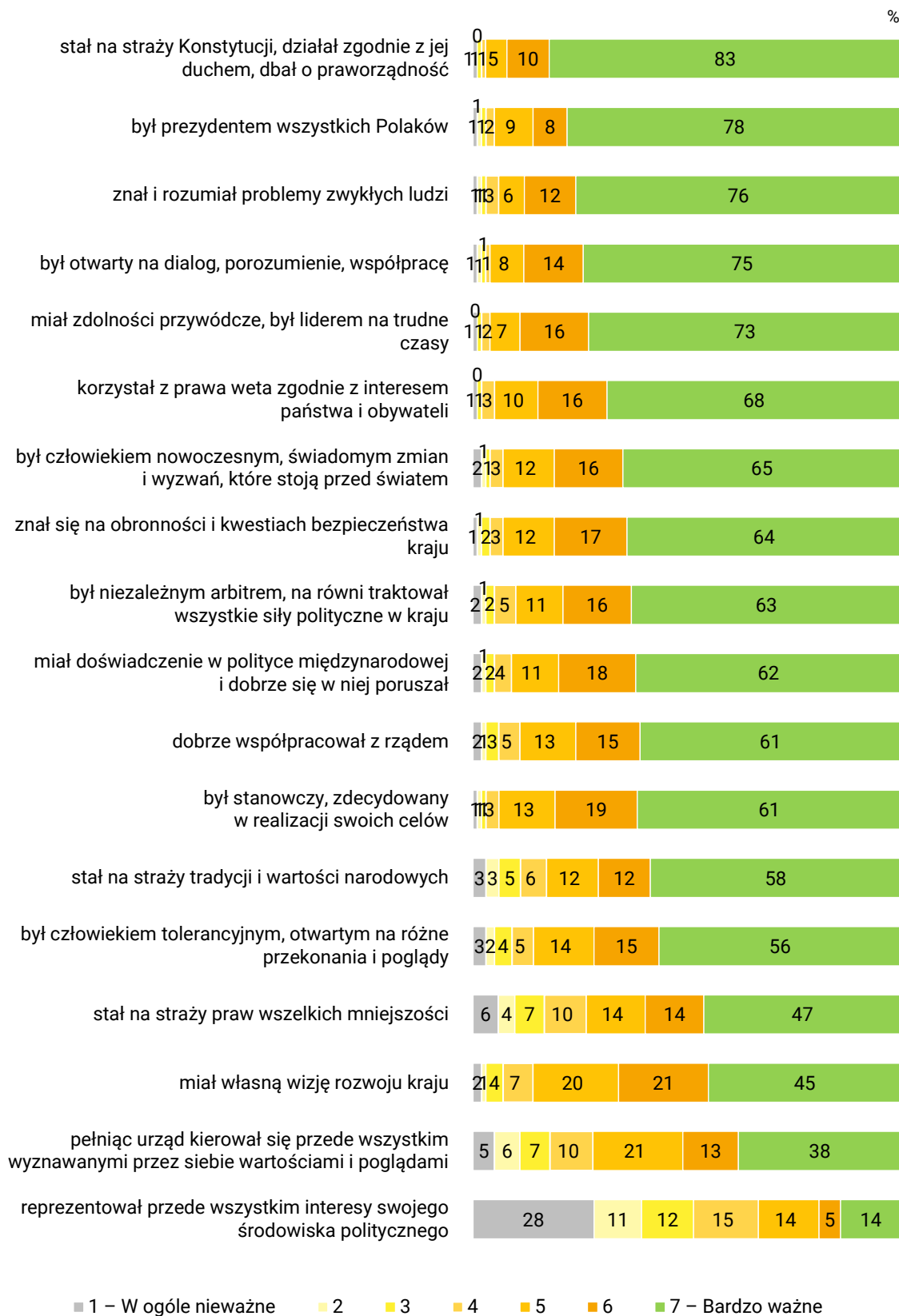
Mniej niż połowa respondentów za bardzo istotne właściwości nowego prezydenta uważa to, żeby:

- stał na straży praw wszelkich mniejszości (47%);
- miał własną wizję rozwoju kraju (45%);
- pełniąc urząd kierował się przede wszystkim wyznawanymi przez siebie wartościami i poglądami (38%).

Nieliczni badani (14%) za bardzo istotny aspekt uznają to, by głowa państwa reprezentowała przede wszystkim interesy swojego środowiska politycznego.

¹ Badanie „Wybory prezydenckie” (2) zostało zrealizowane metodą wywiadów telefonicznych wspomaganych komputerowo (CATI – 87,5%) oraz wywiadów internetowych (CAWI – 12,5%) w dniach od 7 do 9 kwietnia 2025 roku na próbie dorosłych mieszkańców Polski (N=1000).

RYS. 1. Na ile ważne jest, aby przyszedł prezydent:

Odsetki nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Jeśli porównać obecne wyniki do poprzednich, z września ubiegłego roku, okazuje się, że struktura oczekiwań formułowanych w stosunku do nowej prezydentury jest stosunkowo stabilna. Teraz nieco mniejsze znaczenie przypisywane jest temu, żeby przyszły prezydent **był niezależnym arbitrem i na równi traktował wszystkie siły polityczne w kraju** (spadek o 6 punktów) oraz żeby **znał się na polityce międzynarodowej i sprawnie się w niej poruszał** (spadek o 7 punktów). Na znaczeniu zyskało natomiast oczekiwanie, by **pełniąc urząd kierował się przede wszystkim wyznawanymi przez siebie wartościami i poglądami** (wzrost o 8 punktów).

TABELA 1

Na ile ważne jest, aby przyszły prezydent:	Odsetki badanych uważających dany aspekt za bardzo ważny		Zmiana
	IX 2024	IV 2025	
– stał na straży Konstytucji, działał zgodnie z jej duchem, dbał o praworządność	87	83	-4
– był prezydentem wszystkich Polaków	79	78	-1
– znał i rozumiał problemy zwykłych ludzi	78	76	-2
– był otwarty na dialog, porozumienie, współpracę	75	75	0
– miał zdolności przywódcze, był liderem na trudne czasy	74	73	-1
– korzystał z prawa weta zgodnie z interesem państwa i obywateli	65	68	+3
– był człowiekiem nowoczesnym, świadomym zmian i wyzwań, które stoją przed światem	64	65	+1
– znał się na obronności i kwestiach bezpieczeństwa kraju	67	64	-3
– był niezależnym arbitrem, na równi traktował wszystkie siły polityczne w kraju	69	63	-6
– miał doświadczenie w polityce międzynarodowej i dobrze się w niej poruszał	69	62	-7
– dobrze współpracował z rządem	65	61	-4
– był stanowczy, zdecydowany w realizacji swoich celów	59	61	+2
– stał na straży tradycji i wartości narodowych	61	58	-3
– był człowiekiem tolerancyjnym, otwartym na różne przekonania i poglądy	57	56	-1
– stał na straży praw wszelkich mniejszości	48	47	-1
– miał własną wizję rozwoju kraju	41	45	+4
– pełniąc urząd kierował się przede wszystkim wyznawanymi przez siebie wartościami i poglądami	30	38	+8
– reprezentował przede wszystkim interesy swojego środowiska politycznego	14	14	0

Przy pomocy analizy czynnikowej² pogrupowano powyższe aspekty tworząc trzy grupy odpowiadające trzem stylom sprawowania prezydentury:

1) **trybun ludowy / lider na trudne czasy** – znający i rozumiejący problemy zwykłych ludzi, stojący na straży tradycji i wartości narodowych, mający zdolności przywódcze (będący liderem na trudne czasy), korzystający z prawa weta zgodnie z interesem państwa i obywateli, znający się na obronności

² Analiza przeprowadzona metodą głównych składowych z rotacją Varimax. Procent wyjaśnionej wariancji to 56,5.

i kwestiach bezpieczeństwa kraju, stanowczy, zdecydowany w realizacji swoich celów, stojący na straży Konstytucji, dbający o praworządność, mający własną wizję rozwoju kraju, będący prezydentem wszystkich Polaków, będący niezależnym arbitrem, na równi traktujący wszystkie siły polityczne w kraju, otwarty na dialog i współpracę;

2) **nowoczesny liberał** – będący człowiekiem tolerancyjnym, otwartym na różne przekonania i poglądy, stojący na straży praw wszelkich mniejszości, będący człowiekiem nowoczesnym, świadomym zmian i wyzwań, które stoją przed światem, dobrze współpracujący z rządem, otwarty na dialog, porozumienie, współpracę, mający doświadczenie w polityce międzynarodowej i dobrze się w niej poruszający, będący niezależnym arbitrem, na równi traktujący wszystkie siły polityczne w kraju, będący prezydentem wszystkich Polaków, stojący na straży Konstytucji i praworządności;

3) **człowiek silnych przekonań** – reprezentujący przede wszystkim interesy swojego środowiska politycznego, w trakcie pełnienia urzędu kierujący się przede wszystkim wyznawanymi przez siebie wartościami i poglądami, mający własną wizję rozwoju kraju, stanowczy i zdecydowany w realizacji swoich celów.

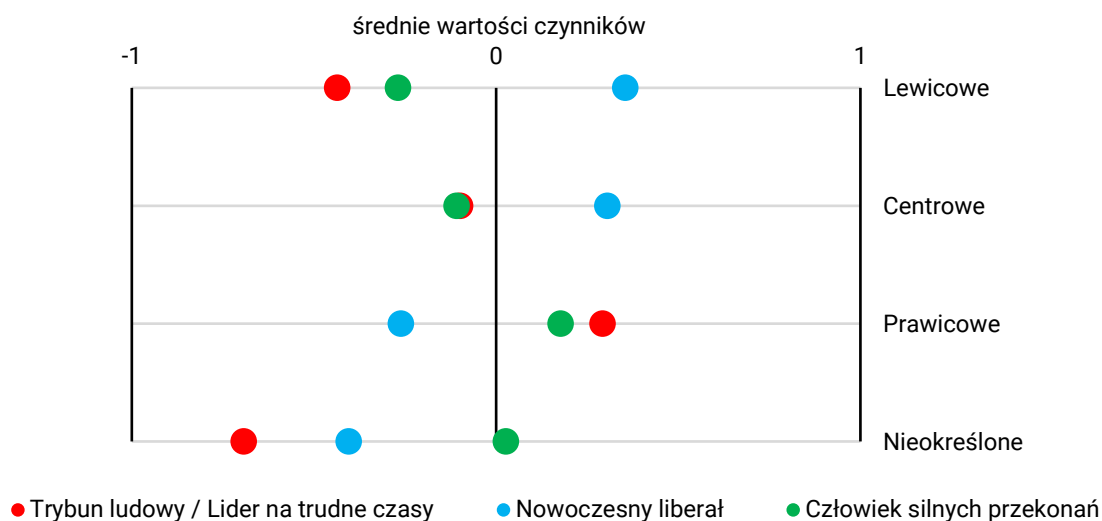
TABELA 2

Na ile ważne jest, aby przyszedł prezydent:	Style sprawowania prezydentury		
	1 – trybun ludowy, lider na trudne czasy	2 – nowoczesny liberał	3 – człowiek silnych przekonań
– znał i rozumiał problemy zwykłych ludzi	0,687	0,330	0,117
– stał na straży tradycji i wartości narodowych	0,686	-0,070	0,344
– miał zdolności przywódcze, był liderem na trudne czasy	0,681	0,243	0,070
– korzystał z prawa weta zgodnie z interesem państwa i obywateli	0,674	0,177	0,069
– znał się na obronności i kwestiach bezpieczeństwa kraju	0,650	0,206	0,118
– był stanowczy, zdecydowany w realizacji swoich celów	0,614	0,119	0,397
– stał na straży Konstytucji, działał zgodnie z jej duchem, dbał o praworządność	0,576	0,442	0,045
– miał własną wizję rozwoju kraju	0,536	0,050	0,501
– był prezydentem wszystkich Polaków	0,528	0,470	0,040
– był niezależnym arbitrem, na równi traktował wszystkie siły polityczne w kraju	0,507	0,508	-0,069
– był człowiekiem tolerancyjnym, otwartym na różne przekonania i poglądy	0,018	0,820	-0,008
– stał na straży praw wszelkich mniejszości	-0,024	0,786	0,151
– był człowiekiem nowoczesnym, świadomym zmian i wyzwań, które stoją przed światem	0,245	0,688	0,108
– dobrze współpracował z rządem	0,274	0,676	0,075
– był otwarty na dialog, porozumienie, współpracę	0,466	0,661	-0,015
– miał doświadczenie w polityce międzynarodowej i dobrze się w niej poruszał	0,284	0,593	0,039
– reprezentował przede wszystkim interesy swojego środowiska politycznego	-0,007	0,120	0,841
– pełniąc urząd kierował się przede wszystkim wyznawanymi przez siebie wartościami i poglądami	0,286	0,035	0,740

Popyt na określony styl sprawowania prezydentury zależy w znacznej mierze poglądów politycznych. Najbardziej pożądanym typem prezydentury wśród osób o poglądach lewicowych to **nowoczesny liberał**, natomiast najdalszy im jest **trybun ludowy / lider na trudne czasy** i – w mniejszym stopniu – **człowiek silnych przekonań**. Nowoczesnego liberała preferują też osoby identyfikujące się z politycznym centrum, przy czym nie mają one wyraźnego wyobrażenia antyprezydenta. Odmienne potrzeby wyrażają badani identyfikujący się z prawicą, którzy preferują jako przyszłego prezydenta **trybuna-lidera** albo – w mniejszej mierze – **człowieka silnych przekonań**.

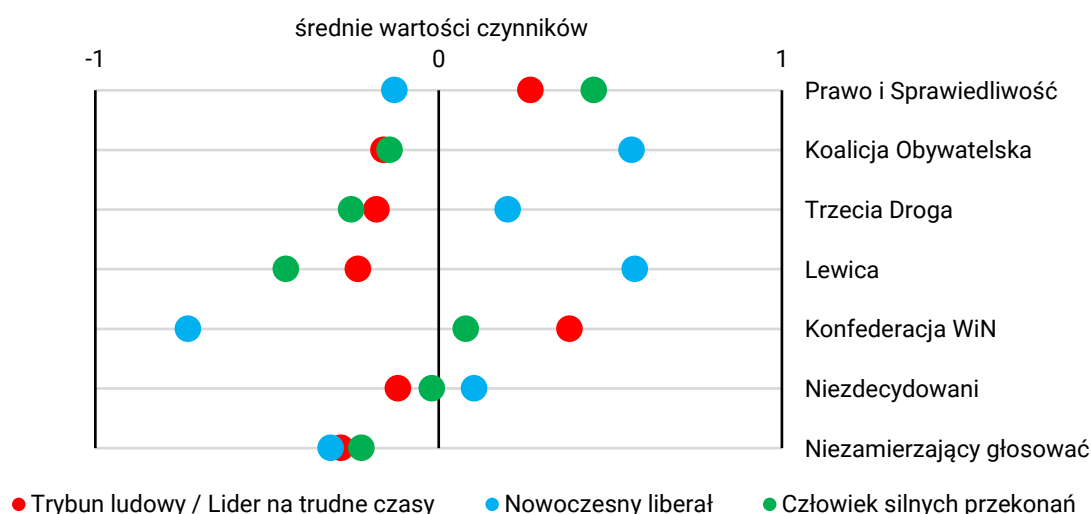
CBOS

RYS. 2. **Poglądy polityczne a preferowany styl sprawowania prezydentury**

Jeśli chodzi o elektoraty partyjne, wyraźnie preferowanym stylem prezydentury dla zwolenników Koalicji Obywatelskiej i Lewicy jest **nowoczesny liberał** (jest to również preferencja Trzeciej Drogi, choć zależność jest tu słabsza), dla wyborców Prawa i Sprawiedliwości – **człowiek silnych przekonań**, a Konfederacji WiN – **trybun ludowy / lider na trudne czasy**. Zwolennicy Konfederacji i Lewicy mają klarowny typ antyprezydenta. W tym pierwszym przypadku jest to **nowoczesny liberał**, a w drugim – **człowiek silnych przekonań**.

RYS. 3. Preferencje partyjne a preferowany styl sprawowania prezydentury

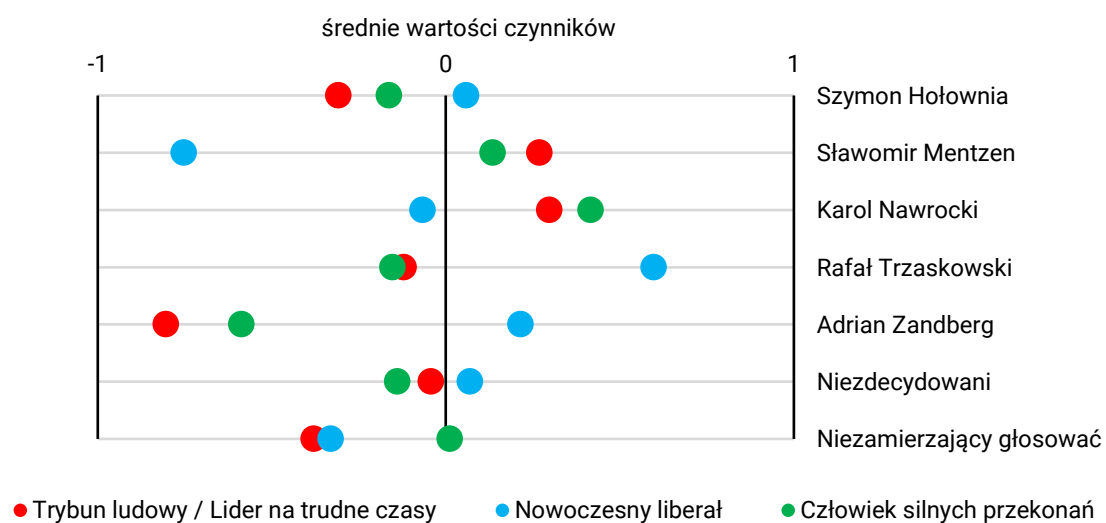

Pominięto zwolenników partii Razem ze względu na niewielką liczebność w próbie

Jakie style prezydentury preferują, a do których podchodzą z rezerwą, zwolennicy poszczególnych kandydatów ubiegających się urząd głowy państwa?

- Zwolennicy Rafała Trzaskowskiego bardzo wyraźnie optują za stylem nowoczesnego liberała, raczej dystansują się od typu określonego mianem człowieka silnych przekonań oraz trybuna-lidera.
- Zwolennicy Karola Nawrockiego preferują typ prezydenta określanego jako człowiek silnych przekonań, ale bliski jest im także trybun-lider. Nie dystansują się w sposób wyraźny wobec nowoczesnego liberała.
- Zwolennicy Sławomira Mentzena – w ich przypadku negatywny punkt odniesienia, jakim jest nowoczesny liberał, kształtuje oczekiwania wobec przyszłej prezydentury zauważalnie silniej niż pozostałe dwa wzorce, z których nieco bardziej preferowany jest trybun-lider.
- Zwolennicy Adriana Zandberga również mają silnie zdefiniowane wzorce antyprezydenta – byłby nim dla nich trybun-lider oraz człowiek silnych przekonań. W ich oczekiwania trafia w pewnej mierze nowoczesny liberał.
- Zwolennicy Szymona Hołowni nie mają wyraźnych oczekiwań, choć raczej nie chcieliby prezydenta wpisującego się we wzorzec trybuna-lidera, a także – w mniejszym stopniu – człowieka silnych przekonań.

RYS. 4. Preferencje w I turze wyborów prezydenckich a preferowany styl sprawowania prezydentury

Pominięto zwolenników pozostałych kandydatów ze względu na niewielką liczebność w próbie